

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 22 d.
(OR. en)

15202/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0393 (NLE)

ENER 631
ENV 1204
COMPET 950
TRANS 740
CONSOM 309
IND 504
ECOFIN 1234
FISC 237

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: TARYBOS REGLAMENTAS, kuriuo, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg didelių kainų, nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2022/...

... m. ... d.

**kuriuo, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg didelių kainų,
nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 122 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Centrinio Banko nuomonę¹,

¹ 2022 m. gruodžio 2 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiame leidinyje).

kadangi:

- (1) neišprovokuotas ir nepateisinamas Rusijos Federacijos (toliau - Rusija) agresijos karas prieš Ukrainą ir beprecedentis valstybėms narėms Rusijos tiekiamų gamtinių dujų kiekio sumažinimas kelia grėsmę Sąjungos ir jos valstybių narių tiekimo saugumui. Tuo pačiu metu tai, kad Rusija naudoja dujų tiekimą kaip ginklą ir manipuliuoja rinkomis tyčia trikdydama dujų srautus, sąlygojo staigų energijos kainų padidėjimą Sąjungoje. Prie kainų nepastovumo ir šuolių dar prisidėjo tiekimo maršrutų keitimasis, dėl kurio Europos dujų infrastruktūroje susidarė perkrova, poreikis surasti alternatyvius dujų tiekimo šaltinius ir prie tiekimo sukrėtimo sąlygų nepritaikytos kainų formavimosi sistemos. Gamtinių dujų kainų didėjimas kelia pavojų Sąjungos ekonomikai – aukštesnės elektros energijos kainos lemia didelę ilgalaikę infliaciją, mažinančią perkamąją vartotojų galią, taip pat didėja gamybos sąnaudos, ypač energijai imlioje pramonėje, – ir kyla didelė grėsmė tiekimo saugumui;

- (2) 2022 m. gamtinių dujų kainos buvo išimtinai nepastovios, o 2022 m. rugpjūčio mėn. kai kurie lyginamieji indeksai pasiekė visų laikų rekordus. 2022 m. rugpjūčio mėn. užfiksuotą neįprastą gamtinių dujų kainų dydį lėmė įvairūs veiksniai, be kita ko, sunkiai užtikrinama pasiūlos ir paklausos pusiausvyra, susijusi su dujų saugyklų pripildymu ir dujotiekiu tiekiamų dujų srautų mažėjimu, nuogąstavimai dėl tolesnių tiekimo sutrikimų ir Rusijos manipuliavimas rinka, taip pat tai, kad kainų formavimosi mechanizmas nebuvo pritaikytas prie tokių staigių paklausos ir pasiūlos pokyčių, todėl dar padidino ir taip pernelyg didelius kainų šuolius. Per praėjusį dešimtmetį nuo 5 iki 35 EUR/MWh svyravusios gamtinių dujų kainos Europoje išaugo tiek, kad 1000 % viršijo iki tol Sąjungoje fiksuotas vidutines kainas. Nyderlandų virtualiojo prekybos taško „Title Transfer Facility“ (TTF) dujų ateities sandorių (trijų mėnesių arba ketvirčio produktų), kuriais prekiaujama biržoje „ICE Endex“¹, kaina siekė beveik 350 EUR/MWh, o TTF kitos paros dujų, kuriomis prekiaujama Europos energijos biržoje (EEX), kaina – 316 EUR/MWh. 2022 m. rugpjūčio mėn. užfiksuotos didžiausios per visą istoriją dujų kainos;

¹ „ICE Endex“ – viena iš pagrindinių energijos biržų Europoje. Kalbant apie dujas, joje vykdoma reguliuojama prekyba Nyderlandų TTF ateities ir pasirinkimo sandoriais.

- (3) po to, kai 2022 m. rugsėjo mėn. greičiausiai dėl sabotazo buvo pažeistas dujotiekio „Nord Stream 1“ vamzdynas, nebėra tikimybės, kad dujų tiekimo iš Rusijos į Sąjungą apimtis artimiausiu metu padidės iki prieškarinio lygio. Išlieka akivaizdus pavojus, kad Europos vartotojai ir įmonės patirs ir daugiau ekonomiškai žalingų dujų kainų šuolių. Neprognozuojami įvykiai, pvz., avarijos ar vamzdynų sabotžas, dėl kurių sutrikdomas dujų tiekimas Europai arba smarkiai padidėja paklausa, gali kelti grėsmę tiekimo saugumui. Tikėtina, kad staigus stygiaus baimės sukelta įtampa rinkoje tvyros ne tik šią žiemą, bet ir kitais metais, nes tikimasi, kad prisitaikymas prie tiekimo sukrėtimų ir naujų tiekimo santykių užmezgimas bei infrastruktūros sukūrimas užtruks metus ar ilgiau;
- (4) nors yra ir su kitais virtualiaisiais prekybos taškais (toliau - VPT) susijusių išvestinių finansinių priemonių, Nyderlandų TTF nustatyta kaina paprastai laikoma standartiniu rodikliu nustatant kainas Europos dujų rinkose. Taip yra dėl paprastai didelio TTF likvidumo, kurį lemia keletas veiksnių, be kita ko, jo geografinė padėtis, kuri prieš karą sudarė jam sąlygas gauti gamtinių dujų iš kelių šaltinių, įskaitant didelius kiekius iš Rusijos. Todėl TTF nustatyta kaina plačiai naudojama kaip referencinė kaina dujų tiekimo sutarčių kainų apskaičiavimo formulėse ir kaip bazinė kaina apsidraudimo ar išvestinių finansinių priemonių operacijose visoje Sąjungoje, be kita ko, tiesiogiai su TTF nesusijusiuose prekybos centruose. Rinkos duomenimis, TTF prekybos taškui teko apie 80 % per pirmuosius aštuonis 2022 m. mėnesius Sąjungoje ir Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje (toliau - Jungtinė Karalystė) kartu sudėjus parduoto gamtinių dujų kiekio;

- (5) tačiau nuo 2022 m. vasario mėn. prasidėję Sąjungos energijos rinkas sutrikdę pokyčiai paveikė didmeninėse dujų rinkose taikomų tradicinių kainų formavimosi mechanizmą, visų pirma TTF lyginamojo indekso, veikimą ir veiksmingumą. Nors anksčiau TTF kaina buvo tinkamas dujų kainų kituose Europos regionuose rodiklis, nuo 2022 m. balandžio mėn. ji atitrūko nuo kainų kituose Europos prekybos centruose ir vietose ir nuo kainas nurodančių agentūrų skelbiamų suskystintų gamtinių dujų (toliau - SGD) importo kainų įverčių. Tai daugiausia lėmė tam tikri Šiaurės Vakarų Europos dujų sistemai būdingi infrastruktūros trūkumai, susiję tiek su perdavimu vamzdiniais (iš vakarų į rytus), tiek su SGD pakartotinio dujinimo pajėgumu. Šie trūkumai buvo viena iš priežasčių, lėmusių bendrą dujų kainų didėjimą nuo krizės, kuri Europoje kilo Rusijai pradėjus naudoti energiją kaip ginklą, pradžios. Neįprastas atotrūkis tarp TTF ir kitų regioninių prekybos centrų 2022 m. rugpjūčio mėn. rodo, kad dabartinėmis specifinėmis rinkos aplinkybėmis TTF kaina negali tinkamai atspindėti rinkos padėties už Šiaurės Vakarų Europos, kurios rinkos šiuo metu kenčia dėl infrastruktūros trūkumų, ribų. Tuo metu, kai Šiaurės Vakarų Europos rinkoje epizodiškai patiriamas stygius, kitose už šios Europos dalies ribų esančiose regioninėse rinkose gali būti susiklosčiusios palankesnės sąlygos, todėl jas gali netinkamai veikti sutarčių kainų indeksavimas pagal TTF indeksą. Todėl, nors Šiaurės Vakarų Europoje TTF tebeatlieka savo vaidmenį – užtikrinti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą, būtina imtis veiksmų, kuriais būtų apribotas kitoms regioninėms Sąjungos rinkoms pernelyg didelių TTF kainų šuolių daromas poveikis. Mažesnių kainų formavimosi trūkumų gali pasitaikyti ir kituose centruose;

- (6) su dabartiniais kainų formavimosi mechanizmais susijusias problemas galima spręsti įvairiomis priemonėmis. Viena iš galimybių, kurias turi dėl pastarojo meto rinkos sutrikimų ir kainų formavimosi sistemos trūkumų kenčiančios Europos įmonės, yra persiderėti galiojančias TTF kaina grindžiamas sutartis. Su TTF ateities sandoriais susietos referencinės kainos dabar yra nebe tokios aktualios kaip anksčiau ir nebūtinai atspindi dujų rinkos padėtį už Šiaurės Vakarų Europos ribų, todėl kai kurie pirkėjai gali bandyti dabartines su kainų formavimusi ir TTF lyginamuoju indeksu susijusias problemas spręsti persiderėdami jas su sutarčių partneriais pagal aiškias sutarties sąlygas arba pagal bendruosius sutarčių teisės principus;
- (7) importuojančios įmonės arba jų vardu veikiančios valstybės narės taip pat gali kreiptis į tarptautinius partnerius siekdamos persiderėti galiojančias sutartis arba susitarti dėl naujų tiekimo sutarčių, kuriose būtų nustatytos tinkamesnės, prie dabartinės kintančios padėties pritaikytos kainų apskaičiavimo formulės. Galimybių sumažinti energijos importo kainą, taip sumažinant ir intervencijos į rinką būtinybę, gali suteikti koordinuotas pirkimas naudojant pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/...¹⁺ sukurtą IT priemonę;

¹ ... m. ... d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/... dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus (OL L ..., ... p. ...).

⁺ OL: prašom įrašyti į tekstą dokumente ST 14065/22 esančio reglamento numerį ir užpildyti išnašą.

- (8) be to, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES¹ jau yra numatytos tam tikros apsaugos priemonės, kuriomis siekiama išvengti itin didelio kainų nepastovumo, pavyzdžiui, reikalaujama, kad reguliuojamose rinkose, apibrėžtose tos Direktyvos 4 straipsnio 1 dalies 21 punkte, būtų vadinamieji trumpalaikiai sistemos išjungikliai, tam tikrą valandų skaičių ribojantys staigų kainų didėjimą. Reglamento (ES) 2022/...⁺ nustatyta laikina einamosios paros kainų nepastovumo valdymo priemonė padeda išvengti itin didelio kainų nepastovumo energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkose vienos paros laikotarpiu. Tačiau tokie mechanizmai veikia tik trumpą laiką ir jais nesiekama užtikrinti, kad rinkos kainos nepasiektų tam tikro pernelyg didelio dydžio;
- (9) dar vienas svarbus elementas siekiant spręsti itin didelių kainų šuolių problemą yra poreikio mažinimas. Dujų ir elektros energijos poreikio mažinimas gali paskatinti rinkos kainų mažėjimą ir taip padėti sušvelninti su neįprastai didelėmis dujų kainomis susijusias problemas. Todėl, atsižvelgiant į 2022 m. spalio 20-21 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad aktyvavus šiuo Reglamentu įsteigtą mechanizmą nepadidėtų bendras dujų suvartojimas;

¹ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

⁺ OL: prašom įrašyti reglamento, pateikto dokumente ST 14065/22, INIT numerį.

- (10) 2022 m. vasarą valstybių subsidijuojamų subjektų pastangos pirkti laikymui skirtas dujas, neatsižvelgiant į nekoordinuoto pirkimo poveikį kainoms, prisidėjo prie kainų lyginamųjų standartų ir ypač TTF kainų padidėjimo. Todėl, siekiant išvengti itin didelio kainų kilimo ateityje, svarbu, kad, kai tikslinga, valstybės narės, kurios pasitelkia valstybės finansuojamus subjektus dujoms, skirtoms pripildyti požemines dujų saugyklas, įsigyti, geriau koordinuotų veiksmus. Šiuo atžvilgiu Reglamente 2022/...⁺ nustatyto bendro pirkimo mechanizmo naudojimas gali atlikti svarbų vaidmenį siekiant tam tikrais atvejais apriboti pernelyg dideles dujų kainas;
- (11) nors esama priemonių, galinčių padėti suvaldyti kai kuriuos iš veiksnių, dėl kurių kyla su kainų formavimusi dujų rinkose susijusių problemų, tos esamos priemonės negarantuoja greito ir pakankamai patikimo dabartinių problemų sprendimo;
- (12) todėl būtina sukurti laikiną rinkos koregavimo mechanizmą (toliau - RKM), taikytiną pagrindinėse TTF išvestinių finansinių priemonių ir su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių rinkose, kuriose taikomi kito mėnesio ir kitų metų terminai, atliekamiems gamtinių dujų sandoriams, kuris padėtų iš karto apsaugoti nuo pernelyg didelių dujų kainų;

⁺ OL: prašom įrašyti reglamento, pateikto dokumente ST 14065/22, INIT numerį.

- (13) savo 2022 m. spalio 20-21 d. išvadose Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai pateikti pasiūlymą dėl laikino dinamiško gamtinių dujų sandorių kainų intervalo, kad nedelsiant būtų apriboti pernelyg aukštų dujų kainų laikotarpiai, atsižvelgiant į apsaugos priemones, nurodytas Komisijos pasiūlymo dėl Reglamento (ES) 2022/...⁺ 23 straipsnio 2 dalyje;
- (14) kuriant RKM, viena vertus, reikėtų atsižvelgti į toliau nurodytas apsaugos priemones ir, kita vertus, jos turėtų būti taikomos siekiant užtikrinti, kad galimas aktyvuoto RKM taikymas būtų nutrauktas, jei sąlygų, dėl kurių jis buvo aktyvuotas, nebeliktų arba jei kiltų nenumatytų rinkos sutrikimų – RKM turėtų būti taikomas gamtinių dujų sandoriams virtualiajame prekybos taške TTF, valdomame „Gasunie Transport Services B.V.“; kiti Sąjungos prekybos dujomis centrai su koreguojama TTF momentine kaina gali būti susiejami dinamišku kainų intervalu; jis neturėtų daryti poveikio nebiržinei prekybai dujomis, neturėtų kelti pavojaus Sąjungos dujų tiekimo saugumui; jis neturėtų priklausyti nuo pažangos, padarytos įgyvendinant dujų taupymo tikslą; jis neturėtų sukelti bendro dujų suvartojimo padidėjimo; jis turėtų būti sukonstruotas taip, kad nebūtų užkertamas kelias rinkai grindžiamiems dujų srautams Sąjungos viduje jis neturėtų daryti poveikio energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkų stabilumui ir tvarkingam veikimui ir turėtų atsižvelgti į dujų rinkos kainas įvairiose organizuotose rinkose visoje Sąjungoje;

⁺ OL: prašom įrašyti reglamento, pateikto dokumente ST 14065/22, INIT numerį.

- (15) siekiant išvengti didelių rinkos sutrikimų ir su tiekimo sutartimis susijusių trikdžių, galinčių sukelti didelę riziką tiekimo saugumui, RKM turėtų būti sukonstruotas, kad atitiktų du pagrindinius kriterijus, t. y. jis turėtų padėti veiksmingai apsisaugoti nuo itin didelių dujų kainų šuolių ir turėtų būti aktyvuojamas tik tuo atveju, jei kainos taptų išimtinai didelės, palyginti su kainomis pasaulinėse rinkose;
- (16) intervenciniu RKM taikymu turėtų būti siekiama pašalinti tik didžiausius kainų formavimosi sistemos trūkumus. Dujų tiekimo sutartims plačiausiai visoje Sąjungoje naudojamas lyginamasis indeksas – tai TTF kito mėnesio atsiskaitymo kaina už išvestines finansines priemones, kiek mažiau – kitų dviejų mėnesių ir kitų metų kaina. Tačiau prekybos perėjimas prie su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių gali lemti iškraipymus Sąjungos energijos ar finansų rinkose, pavyzdžiui, rinkos dalyviams vykdant nepakoreguotų ir pakoreguotų išvestinių finansinių priemonių arbitražą, ir dėl to nukentėtų vartotojai. Todėl iš principo į RKM turėtų būti įtrauktos su visais Sąjungos VPT susietos išvestinės finansinės priemonės. Tačiau RKM taikymas su kitais VPT nei TTF susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms yra sudėtingas ir reikalauja papildomo techninio pasirengimo. Atsižvelgiant į poreikį skubiai nustatyti RKM svarbiausiajai - TTF - išvestinei finansinei priemonei, Komisijai turėtų būti suteikta teisė įgyvendinimo aktu apibrėžti RKM taikymo su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms ir su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių, kurioms remiantis iš anksto apibrėžtais kriterijais RKM gali būti netaikomas, atrankai technines detales;

- (17) RKM sukūrimas turėtų duoti aiškų signalą rinkai, kad Sąjunga nesitaikstys su pernelyg didelėmis dujų kainomis dėl netobulos kainų formavimosi sistemos. Be to, mechanizmu nustatytos aiškios prekybos dujomis taikomos ribos turėtų suteikti tikrumo rinkos dalyviams, o jo taikymas galėtų sutaupyti daug lėšų tiek įmonėms, tiek namų ūkiams, kurie nebus tokie pažeidžiami pernelyg didelių energijos kainų laikotarpių ;
- (18) RKM turėtų būti nustatyta dinamiška apsauginė viršutinė kito mėnesio –kitų metų išvestinių finansinių priemonių kainos riba. Dinamiška viršutinė apsauginė riba turėtų būti pradėta taikyti tuo atveju, jei išvestinių finansinių priemonių kaina pasiektų iš anksto nustatytą dydį ir jei regioninėje ar pasaulinėje rinkoje nebūtų fiksuojamas panašus kainų šuolis;

- (19) todėl dinamiška apsauginė viršutinė riba turėtų užtikrinti, kad prekybos pavedimai, kurie gerokai viršytų SGD kainas kituose pasaulio regionuose, nebūtų priimami. Nustatant referencinę kainą, atspindinčią pasaulines SGD kainų tendencijas, turėtų būti naudojami tinkami lyginamieji indeksai. Referencinė kaina turėtų būti grindžiama Europos rinkos sąlygas atspindinčiais SGD kainų įvertinimais ir, atsižvelgiant į ypatingą Jungtinės Karalystės ir Azijos, kaip konkurenčių pasaulinėje SGD rinkoje, svarbą, taip pat tinkamu Jungtinės Karalystės ir Azijos regionams skirtu lyginamuoju indeksu. Kitaip nei dujotiekiu tiekiamomis dujomis, SGD prekiaujama visame pasaulyje. Todėl SGD kainos geriau atspindi dujų kainų pokyčius pasauliniu lygmeniu ir gali būti naudojamos kaip lyginamasis indeksas vertinant, ar kainų lygis žemyniniuose prekybos centruose neįprastai skiriasi nuo tarptautinių kainų;

(20) SGD kainų imtis, į kurią atsižvelgiama, turėtų būti pakankamai plati, kad būtų informatyvi net ir tuo atveju, jei konkrečią dieną konkreči SGD kaina nebūtų žinoma. Siekiant sukurti reprezentatyvų Europos ir tarptautinių kainų krepšelį ir užtikrinti, kad informaciją apie kainas teikiantiems subjektams būtų taikomas atitinkamas Sąjungos reguliavimas, kainų įverčius turėtų atrinkti kainas nurodančios agentūros, kurios yra įtrauktos į Europos Parlamento reglamentu (ES) 2016/1011¹ sukurtą Administratorių ir lyginamųjų indeksų registrą. Kadangi dinaminio RKM labai svarbi laiku teikiama informacija, reikėtų atsižvelgti tik į tą informaciją apie kainas, kuri gaunama iš subjektų, teikiančių su paskelbimo diena susijusią informaciją. Kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/942² įsteigta Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) galėtų vykdyti savo rinkos priežiūros pareigas pagal šį reglamentą ir laiku apskaičiuoti referencinę kainą, būtina įpareigoti kainų įverčius skelbiančias ir kainas nurodančias agentūras pateikti įverčius ACER iki 21:00 val. Vidurio Europos laiku, jei jie yra parengti, kad ACER galėtų paskelbti referencinę kainą iki dienos pabaigos. Nors tokios kainų nurodymo pareigos susijusios tik su esamais duomenimis ir jomis nenustatoma didelė papildoma našta kainas nurodančioms agentūroms, taip pat jos yra dažnai taikomos energetikos ir finansų rinkų reguliavimo srityje, ACER turėtų užtikrinti, kad gauta informacija būtų tvarkoma konfidencialiai, apsaugoti visas su ta informacija susijusias intelektinės nuosavybės teises ir naudoti tą informaciją tik reguliavimo tikslais. ACER turėtų turėti galimybę paskelbti gaires dėl formato, kuriuo turi būti teikiami atitinkami duomenys;

¹ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

² 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (OL L 158, 2019 6 14, p. 22).

- (21) dėl didelio likvidumo tikslinga įtraukti ir anksčiausiai vykdytinas išvestines finansines priemones, susijusias su Jungtinės Karalystės „National Balancing Point“ (toliau - NBP). ACER atliekamas kasdienis kainų vertinimas pagal Reglamentą (ES) 2022/...⁺ turėtų būti įtrauktas į SGD kainų įverčių krepšelį;
- (22) nors lyginamieji indeksai, į kuriuos atsižvelgiama nustatant referencinę kainą, yra geras pasaulinių SGD kainų tendencijų rodiklis, jie negali tiesiog pakeisti išvestinių finansinių priemonių kainų. Taip yra daugiausia dėl to, kad referencinė kaina atspindi kainas kitose vietovėse nei TTF ir kituose Sąjungos VPT. Pavyzdžiui, jomis neatsižvelgiama į išlaidas, susijusias su infrastruktūros perpildymu, su kuriuo galimai buvo susidurta perkeliant dujas iš SGD terminalo į vietovę, kurioje yra TTF prekybos taškas. Todėl TTF kainos paprastai yra didesnės už kainas, į kurias atsižvelgiama nustatant referencinę kainą. 2022 m. birželio-rugpjūčio mėn. skirtumas vidutiniškai siekė apie 35 EUR/MWh. Be to, siekiant užtikrinti tiekimo saugumą labai svarbu, kad būtų nustatyta pakankamai aukšto lygio pakoreguota TTF išvestinių finansinių priemonių kaina, kad ji būtų patraukli SGD importui iš kitų pasaulio regionų. Todėl apskaičiuojant pakoreguotą TTF išvestinių finansinių priemonių kainą prie referencinės kainos reikėtų pridėti tiekimo saugumo užtikrinimo priemonę. Apsauginės viršutinės ribos formulė turėtų būti visiškai dinamiška, pagrįsta dinamiškai kintančiu kainų krepšeliu, atspindinčiu pasaulines rinkos kainas, ir turėtų būti tam tikra apsauginė marža, kuria būtų užtikrinama, kad nekiltų pavojus tiekimo saugumui. Dinaminė apsauginė viršutinė riba gali keistis kiekvieną dieną, atsižvelgiant į krepšelyje esančių pasaulinių kainų raidą;

⁺ OL: prašom įrašyti reglamento, pateikto dokumente ST 14065/22, INIT numerį.

- (23) apsauginė viršutinė riba neturėtų būti statinė. Apsauginė viršutinė riba turėtų būti dinamiška ir kasdien koreguojama. Kasdien skelbiant atsiskaitymo kainą sudaromos sąlygos tam, kad dinamiška apsauginė viršutinė riba ir toliau atitiktų SGD rinkos pokyčius, taip pat būtų išsaugotas biržų kainodaros procesas ir sušvelnintas galimas poveikis tvarkingam išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimui. Dinamiškas apsauginės viršutinės ribos modelis taip pat sumažins pagrindinėms sandorio šalims kylančią riziką ir apribos poveikį ateities sandorių rinkų dalyviams, pavyzdžiui, tarpuskaitos nariams ir jų klientams. Nustatant dinamišką apsauginę viršutinę ribą rinkos kainos neturėtų būti koreguojamos žemiau tam tikros ribos;
- (24) siekiant išvengti rizikos, kad, nustačius kito mėnesio–kitų metų išvestinių finansinių priemonių dinamišką kainos siūlymo ribą, gamtinių dujų tiekėjai ar prekiautojai slapta sutarę ims veikti neteisėtai, finansų reguliavimo institucijos, ACER ir kompetentingos institucijos RKM aktyvavimo laikotarpiu turėtų ypač atidžiai stebėti dujų ir energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkas;
- (25) RKM turėtų būti laikinas ir aktyvuojamas tik siekiant apsisaugoti nuo išimtinai didelių gamtinių dujų kainų tais atvejais, kai tai nesusiję su kainomis kitose dujų biržose. Todėl, kad būtų galima taikyti RKM, turėtų būti kartu tenkinamos dvi sąlygos;

- (26) RKM turėtų būti aktyvuojamas tik tuo atveju, jei atsiskaitymo pagal anksčiausiai vykdytinas TTF išvestines finansines priemones kainos pasiektų iš anksto nustatytą išimtinai didelį dydį, kad būtų užtikrinta, kad RKM būtų ištaisyti rinkos trūkumai ir nebūtų daromas didelis poveikis paklausai, pasiūlai ir įprastam kainų nustatymui. Nustačius nepakankamai aukštą apsauginę viršutinę ribą gali būti trukdoma formuoti patikimoms produktų, kurių pristatymo data yra ateityje, kainoms ir pakenkta išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimui, todėl rinkos dalyviams gali tapti sunku veiksmingai apsidrausti nuo rizikos. Jei RKM būtų aktyvuojamas siekiant ne ištaisyti netinkamą rinkos veikimą, o dirbtinai sumažinti kainas, tai labai neigiamai paveiktų rinkos dalyvius, įskaitant energetikos įmones – jiems galėtų kilti sunkumų vykdyti įkaito vertės išlaikymo prievoles ir likvidumo problemų, galinčių sutrukdyti vykdyti įsipareigojimus. Kai kurie rinkos dalyviai, ypač mažesni, gali netekti galimybės apsidrausti savo pozicijas, o tai gali lemti dar didesnę neatidėliotinų sandorių rinkos nepastovumą ir dar didesnius kainų šuolius. Atsižvelgiant į didelę prekybos apimtį, tokie pokyčiai sukeltų akivaizdų pavojų ekonomikai, kuriam užkirsti kelią turėtų RKM konstrukcija. Kainos dydis, kurį pasiekus turėtų būti pradedamas taikyti RKM, turėtų būti nustatytas remiantis ankstesne patirtimi, pavyzdžiui, išimtinai dideliu kainų šuoliu 2022 m. rugpjūčio mėn. Turimais duomenimis, 2022 m. rugpjūčio mėn. anksčiausiai vykdytinų TTF išvestinių finansinių priemonių kainos viršijo 180 EUR/MWh. RKM turėtų būti siekiama išvengti neįprastų, tokio dydžio, koks buvo pasiektas 2022 m. rugpjūčio mėn., kainų;

(27) be to, RKM turėtų būti aktyvuojamas tik jei TTF kainos taptų labai arba neįprastai didelės, palyginti su SGD kainomis, atspindinčiomis pasaulio rinkos tendencijas. Jei kainos pasaulinėse rinkose didėtų tokiu pačiu tempu ir tiek pat, kiek ir TTF kainos, RKM aktyvavimas galėtų apsunkinti dujų pirkimą pasaulinėse rinkose ir taip sukelti riziką tiekimo saugumui. Todėl RKM turėtų būti taikomas tik tais atvejais, kai TTF kainos gerokai ir gana ilgai viršija kainas pasaulinėse rinkose. Be to, jei TTF kainų skirtumas sumažėtų arba išnyktų, RKM turėtų būti deaktyvuotas, kad būtų išvengta rizikos tiekimo saugumui;

(28) kad būtų užtikrintas visiškas suderinamumas su Tarybos reglamentu (ES) 2022/1369¹ ir jame nustatytais poreikio mažinimo tikslais, Komisija turėtų turėti galimybę sustabdyti RKM aktyvavimą tuo atveju, jei, remiantis iš valstybių narių pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369 gautais duomenimis ir poreikio mažinimo duomenimis, jo taikymas darytų neigiamą poveikį pažangai įgyvendinant savanorišką poreikio mažinimo tikslą pagal tą reglamentą arba padidintų bendrą dujų suvartojimą 15 proc. per vieną mėnesį arba 10 proc. per du mėnesius iš eilės, lyginant su atitinkamu vidutiniu suvartojimu per palyginamus ankstesnių metų mėnesius. Siekiant atsižvelgti į sezoniškumą, oro pokyčių ir kitų veiksnių, tokių kaip COVID-19 krizė, lemtus regioninius ir Sąjungos masto nuokrypius, dujų suvartojimas turėtų būti lyginamas su suvartojimu penkerius metus iki šio reglamento įsigaliojimo, laikantis Reglamento (ES) 2022/1369 požiūrio ir remiantis pagal tą reglamentą iš valstybių narių gautais duomenimis apie dujų suvartojimą ir paklausos mažinimą. Dėl RKM taikymo gamtinių dujų kainos gali sumažėti, tačiau tai neturėtų dirbtinai paskatinti gamtinių dujų vartojimą Sąjungoje tiek, kad būtų pakenkta gamtinių dujų poreikio mažinimo pastangoms, būtinoms laikantis savanoriško ir privalomo poreikio mažinimo tikslų, nustatytų pagal Reglamentą (ES) 2022/1369 ir poreikio mažinimo tikslų pagal Reglamentą (ES) 2022/1854². Komisija turėtų užtikrinti, kad RKM aktyvavimas nesulėtintų valstybių narių daromos pažangos siekiant savo energijos taupymo tikslų;

¹ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

² 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

- (29) priklausomai nuo intervencijos masto, RKM gali kelti finansinę riziką ir riziką sutartims bei tiekimo saugumui. Rizikos dydis priklauso nuo to, kaip dažnai RKM aktyvuojamas ir dėl to gali būti trukdoma įprastam rinkos veikimui. Kuo žemesnė bus riba, kurią pasiekus pradedama intervencija, tuo dažniau RKM bus aktyvuojamas ir todėl tikimybė, kad atitinkama rizika taps realybe, bus didesnė. Todėl turėtų būti nustatytos tokios RKM aktyvavimo sąlygos, kurios būtų susietos su neįprastomis ir itin didelėmis TTF kito mėnesio išvestinių finansinių priemonių kainomis, kartu užtikrinant, kad RKM padėtų veiksmingai apsisaugoti nuo pernelyg didelių kainų, kurios neatspindi pokyčių tarptautinėje rinkoje;

- (30) svarbu, kad RKM būtų sukonstruotas taip, kad juo nebūtų keičiama esminė sutartinių santykių pagal dujų tiekimo sutartis pusiausvyra, o tik ištaisoma neįprasta padėtis rinkoje. Jei nustatomi tokie intervencijos aktyvavimo veiksniai, kurie padeda išspręsti esamas su kainų formavimusi susijusias problemas ir kuriais nesiekama daryti poveikio paklausos ir pasiūlos pusiausvyrai, rizika, kad RKM arba jo aktyvavimas pakeis sutartinių santykių pagal esamas sutartis pusiausvyrą, bus minimali;
- (31) siekiant užtikrinti, kad RKM būtų taikomas nedelsiant, dinaminė kainos siūlymo riba turėtų būti aktyvuojama iškart ir automatiškai, be papildomo ACER arba Komisijos sprendimo;
- (32) siekiant kuo anksčiau nustatyti dėl RKM aktyvavimo galinčias kilti problemas, Komisija turėtų įgalioti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1095/2010¹ įsteigtą Europos vertybinių popierių ir rinkų instituciją (ESMA) ir ACER parengti ataskaitą dėl galimo neigiamo RKM poveikio finansų bei energijos rinkoms ir tiekimo saugumui;

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

- (33) ACER turėtų nuolat stebėti, ar tenkinamos RKM taikymo sąlygos. ACER yra tinkamiausia institucija tokiai stebėsenai vykdyti, nes ji gali apžvelgti visos Sąjungos dujų rinkas, turi būtinų ekspertinių žinių dujų rinkų veikimo srityje, ir pagal Sąjungos teisę jau yra įgaliota stebėti prekybos didmeniniais energiniais produktais veiklą. Todėl ACER turėtų stebėti anksčiausiai vykdytino TTF atsiskaitymo kainą ir lyginti ją su referencine kaina, kuri nustatoma kaip vidutinė kaina pagal SGD kainos įverčius, susijusius su Europos dujų prekybos centrais, kad galėtų patikrinti, ar tenkinamos RKM aktyvavimo arba deaktyvavimo sąlygos. Kai tenkinamos aktyvavimo sąlygos, ACER turėtų nedelsdama savo interneto svetainėje paskelbti pranešimą ir informuoti apie tai, kad RKM aktyvavimo sąlygos yra įvykdytos. Kitą dieną rinkos operatoriai neturėtų priimti jokių pavedimų, kurių vertė viršija dinaminę kainos siūlymo ribą, o TTF išvestinių finansinių priemonių rinkos dalyviai tokių pavedimų neturėtų teikti. Rinkos operatoriai ir TTF išvestinių finansinių priemonių rinkos dalyviai turėtų stebėti ACER interneto svetainę, kurioje turėtų būti skelbiama dienos referencinė kaina. Panaši dinaminė kainos siūlymo riba turėtų būti taikoma su kitais VPP susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms įgyvendinimo akte dėl RKM taikymo tokioms išvestinėms finansinėms priemonėms apibrėžtomis sąlygomis;

- (34) RKM aktyvavimas gali turėti nepageidaujamą ir nenumatytą poveikį ekonomikai, įskaitant riziką tiekimo saugumui ir finansiniam stabilumui. Greitam reagavimui į nenumatytus rinkos sutrikimus užtikrinti reikėtų sukurti veiksmingas, objektyviais kriterijais grindžiamas apsaugos priemones, kuriomis būtų užtikrintas RKM taikymo sustabdymas bet kuriuo metu. Neplanuotų rinkos sutrikdymų atveju, remiantis ACER vykdomos stebėsenos rezultatais ir esant konkrečių požymių, kad rinkos koregavimo įvykis yra neišvengiamas, Komisija turėtų galėti paprašyti ESMA, ACER ir, kai tinkama, Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-G) ir pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1938¹ įsteigtos Dujų koordinavimo grupės pateikti nuomonę dėl galimo rinkos koregavimo įvykio poveikio tiekimo saugumui, dujų srautams Sąjungos viduje ir finansiniam stabilumui, kad Komisija galėtų, jei prireiktų, įgyvendinimo sprendimu skubiai sustabdyti ACER RKM aktyvavimą;
- (35) turėtų būti ne tik kasdien stebima, ar tenkinami dinaminės kainos siūlymo ribos taikymo reikalavimai, bet ir nustatytos papildomos apsaugos priemonės, kad būtų išvengta nenumatytų rinkos sutrikimų;

¹ 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017 10 28, p. 1).

- (36) dinaminė kainos siūlymo riba neturėtų daryti poveikio ne biržos sandoriams, nes šią ribą taikant ne biržos sandoriams įtraukus būtų labai apsunkinta stebėseną ir galėtų kilti tiekimo saugumo problemų. Tačiau, siekiant įvertinti, ar ne biržos sandorių neįtraukimas gali lemti reikšmingą prekybos TTF išvestinėmis finansinėmis priemonėmis perkėlimą į nebiržines rinkas ir taip kelti pavojų finansų ar energijos rinkų stabilumui, turėtų būti taikomas peržiūros mechanizmas;
- (37) RKM turėtų būti automatiškai deaktyvuojamas, jeigu, atsižvelgiant į padėtį gamtinių dujų rinkoje, nebėra pagrindo jį taikyti. Siekiant išvengti dažno aktyvavimo ir deaktyvavimo, RKM turėtų būti deaktyvuojamas tik po tam tikro laiko, nebent būtų sutrikdyta rinka. Todėl RKM turėtų būti automatiškai deaktyvuojamas praėjus 20 dienų, jei dinaminė kainos siūlymo riba tam tikrą laikotarpį yra 180 EUR/MWh. RKM deaktyvuoti neturėtų reikėti jokio ACER arba Komisijos atliekamo vertinimo: jis turėtų būti deaktyvuojamas automatiškai, kai tenkinamos sąlygos;

- (38) jei labai sumažėtų dujų tiekimas ir tokiu atveju, kai dujų tiekimas yra nepakankamas likusiam dujų poreikiui patenkinti, pagal Reglamentą (ES) 2017/1938 Komisija gali paskelbti regioninio arba Sąjungos masto ekstremaliąją situaciją vienos valstybės narės, paskelbusios ekstremaliąją situaciją, prašymu ir turi paskelbti regioninio arba Sąjungos masto ekstremaliąją situaciją, jei dvi ar daugiau valstybių narių yra paskelbusios ekstremaliąją situaciją. Norint užkirsti kelią tam, kad palikus RKM aktyvuotą kyla tiekimo saugumo problemų, RKM turėtų būti automatiškai deaktyvuojamas, kai Komisija paskelbia regioninio ar Sąjungos masto ekstremaliąją situaciją;
- (39) labai svarbu, kad į RKM būtų įtraukta veiksminga priemonė, kuria bet kuriuo metu būtų galima remiantis objektyviais kriterijais nedelsiant sustabdyti dinamiškos apsauginės viršutinės ribos taikymą, jeigu dėl jo atsirastų didelių rinkos sutrikimų, darančių poveikį tiekimo saugumui ir dujų srautams Sąjungos viduje;

- (40) kadangi svarbu nuodugniai įvertinti visas apsaugos priemones, į kurias reikia atsižvelgti vertinant galimybę sustabdyti RKM taikymą, RKM taikymas turėtų būti sustabdomas Komisijos sprendimu. Komisija, priimdama tokį sprendimą, kuris turėtų būti priimamas nepagrįstai nedelsiant, turėtų visų pirma įvertinti, ar taikant dinaminės kainos siūlymo ribą nekyla pavojaus tiekimo saugumui Sąjungoje, dedama pakankamai pastangų poreikiui sumažinti, neužkertamas kelias rinka grindžiamiems dujų srautams Sąjungos viduje, nedaromas neigiamas poveikis energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkoms, atsižvelgiama į dujų rinkos kainas įvairiose organizuotose rinkose visoje Sąjungoje arba negali būti daromas neigiamas poveikis esamoms dujų tiekimo sutartims; Tokiais atvejais Komisija turėtų nuspręsti, priimdama įgyvendinimo sprendimą, sustabdyti RKM taikymą. Atsižvelgiant į poreikį reaguoti greitai, neturėtų būti reikalaujama, kad Komisija veiktų pagal komiteto procedūrą;

- (41) RKM neturėtų kelti pavojaus dujų tiekimo saugumui Sąjungoje dėl to, kad suvaržomi kainų signalai, kurie yra būtini reikiamo dujų tiekimo užsitikrinimui ir dujų srautams Sąjungos viduje. Iš tiesų dujų tiekėjai gali pristabdyti tiekimą tuo metu, kai RKM yra aktyvuotas, kad kuo labiau pasididintų pelną parduodami dujas netrukus po to, kai viršutinė kainos riba deaktyvuojama. Jei dėl RKM kiltų tokia rizika Sąjungos dujų tiekimo saugumui, tačiau nebūtų paskelbta regioninio ar Sąjungos masto ekstremalioji situacija, Komisija turėtų nedelsdama sustabdyti RKM taikymą. Tarp elementų, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta vertinant rizikas tiekimo saugumui, turėtų būti potencialus ženklus vieno iš referencinės kainos komponentų nukrypimas lyginant su istorine tendencija ir ženklus ketvirčio SGD importo į Sąjungą sumažėjimas lyginant su tuo pačiu ankstesnių metų ketvirčiu;
- (42) kadangi neribojami dujų srautai Sąjungos viduje yra vienas iš pagrindinių tiekimo saugumo Sąjungoje elementų, RKM aktyvavimas taip pat turėtų būti sustabdytas, jei jis nepagrįstai riboja dujų srautus Sąjungos viduje ir tai kelia pavojų Sąjungos dujų tiekimo saugumui;
- (43) RKM neturėtų sumažinti kainų signalų reikšmės Sąjungos gamtinių dujų vidaus rinkoje ir užkirsti kelio rinka grindžiamiems dujų srautams Sąjungos viduje, nes labai svarbu, kad gamtinės dujos ir toliau būtų tiekiamos ten, kur jų labiausiai reikia;

- (44) RKM neturėtų nepagrįstai trukdyti tolesniam tinkamam energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimui. Šios rinkos atlieka svarbų vaidmenį sudarant sąlygas rinkos dalyviams apdrausti savo pozicijas, kad būtų suvaldyta rizika, visų pirma susijusi su kainų nepastovumu. Be to, dėl taikant RKM vykdomos intervencijos į kainas išvestinių finansinių priemonių rinkų dalyviai gali patirti didelių finansinių nuostolių. Atsižvelgiant į dujų rinkos dydį Sąjungoje, tokie nuostoliai gali paveikti ne tik specializuotų išvestinių finansinių priemonių rinkas, bet ir turėti reikšmingą grandininį poveikį kitoms finansų rinkoms. Kainų intervencijos taip pat galėtų sukelti žalingą reikalavimų užtikrinti įkaito vertę padidėjimą dėl neįtikrintumo. Ženklaus reikalavimų užtikrinti įkaito vertę padidėjimas galėtų sukelti didelius rinkos dalyvių finansinius ir likvidumo nuostolius, kurie lemtų tarpuskaitos nario ar galutinio kliento negalėjimą įvykdyti įsipareigojimus. Atitinkami rinkos dalyviai turėtų elgtis sąžiningai ir bereikalingai nekeisti rizikos valdymo procedūrų, dėl ko padidėtų reikalavimai užtikrinti įkaito vertę, ypač jei tai neatitinka įprastų procedūrų rinkoje. Todėl Komisija turėtų nedelsdama sustabdyti RKM taikymą, jei jis kelia pavojų tvarkingam išvestinių finansinių priemonių rinkos veikimui, pavyzdžiui, kai dėl jo smarkiai sumažėja TTF išvestinių priemonių sandorių Sąjungoje arba daug TTF išvestinių finansinių priemonių sandorių persikelia į prekybos vietas už Sąjungos ribų. Šiuo atžvilgiu svarbu, kad Komisija atsižvelgtų į atitinkamų Sąjungos institucijų turimas ekspertines žinias. ESMA yra nepriklausoma institucija, kuri padeda užtikrinti Sąjungos finansų sistemos stabilumą, visų pirma skatindama stabilias ir tvarkingas finansų rinkas, tokias kaip išvestinių finansinių priemonių rinkos.

Taigi Komisija turėtų atsižvelgti į ESMA ataskaitas dėl tokių aspektų. Be to, Komisija turėtų atsižvelgti į visas su finansų sistemos stabilumu susijusias ECB konsultacijas, teikiamas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 127 straipsnio 4 dalį ir SESV 4 protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto (toliau - Protokolas) 25.1 straipsnį. Atsižvelgiant į finansų rinkų nepastovumą ir galimą didelę intervencijos į šias rinkas poveikį, svarbu užtikrinti, kad Komisija galėtų greitai sustabdyti RKM taikymą. Todėl ESMA ataskaita turėtų būti pateikiama ne vėliau kaip per 48 valandas, o skubiais atvejais Komisijos prašymu – tą pačią dieną;

- (45) RKM turėtų būti parengtas taip, kad juo būtų sprendžiamas tik išimtinio dujų kainų didėjimo dėl kainų formavimosi mechanizmo trūkumų klausimas ir jis nedarytų poveikio esamų dujų tiekimo sutarčių galiojimui. Vis dėlto tais atvejais, kai ACER arba Komisija pastebi, kad RKM aktyvavimas turi neigiamą poveikį esamoms tiekimo sutartims, Komisija RKM taikymą turėtų sustabdyti;

- (46) rengiant RKM ir jo taikymo sustabdymo galimybes turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad prekyautojai gamtinėmis dujomis prekybą jomis gali perkelti į regionus už Sąjungos ribų ir taip sumažinti RKM veiksmingumą. Taip būtų, pavyzdžiui, tuo atveju, jei prekyautojai pradėtų vykdyti nebiržinę dujų prekybą, kuri yra ne tokia skaidri, kuriai taikoma mažiau reguliavimo procedūrų ir kuriai būdinga didesnė rizika, kad susijusios šalys neįvykdys įsipareigojimų. Taip būtų ir tuo atveju, jei prekyautojai, kurių apsidraudimo galimybės dėl RKM taikymo būtų apribotos, ieškotų galimybių apsidrausti kitose jurisdikcijose ir dėl to tarpuskaitą vykdanči sandorio šalis turėtų perbalansuoti pinigines vertes, kuriomis grindžiamos išvestinių finansinių priemonių pozicijos, kad būtų atspindėta atsiskaitymo kaina, kuriai taikoma viršutinė riba, ir atsirastų įkaito vertės išlaikymo prievolė;
- (47) Komisijai stebėti RKM taikymą turėtų padėti ACER, ESMA, ENTSO-G ir Dujų koordinavimo grupė;

- (48) Komisija, vykdydama užduotis pagal šį reglamentą, taip pat turėtų turėti galimybę konsultuotis su ECB ir prašyti jo rekomendacijų, atsižvelgiant į ECB vaidmenį pagal SESV 127 straipsnio 5 dalį – prisidėti prie to, kad būtų sklandžiai vykdoma politika, susijusi su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu, ir pagal Protokolo 25.1 straipsnį – teikti konsultacijas, *inter alia*, Komisijai ir su ja konsultuotis dėl Sąjungos teisės aktų, susijusių su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu, taikymo srities ir įgyvendinimo. Tokių konsultacijų procesas turėtų būti organizuojamas taip, kad prareikus būtų galima greitai sustabdyti RKM taikymą;

- (49) atsižvelgiant į būtinybę skubiai spręsti problemas, ypač kylančias nustatant TTF išvestinių finansinių priemonių kainas, Sąjungoje, lemiamą reikšmę turi greitas RKM įgyvendinimas. ESMA ir ACER turėtų atlikti RKM poveikio vertinimą (toliau - poveikio vertinimas), kad iširtų, ar greitas RKM įgyvendinimas galėtų sukelti neplanuotų neigiamų pasekmių finansinėms ar energijos rinkoms ar tiekimo saugumui. Poveikio vertinimas Komisijai turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip 2023 m. kovo 1 d. Jame visų pirma turėtų būti išnagrinėti elementai, kurių reikia įgyvendinimo aktui dėl RKM taikymo ir su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms praktinių aspektų, ir patikrinta, ar svarbiausi RKM elementai atsižvelgus į finansinės ir energijos rinkos ar tiekimo saugumo pokyčius tebėra tinkami. Ne vėliau kaip 2023 m. sausio 23 d. ESMA ir ACER turėtų paskelbti preliminarią duomenų ataskaitą dėl RKM įvedimo. Atsižvelgdama į poveikio vertinimo rezultatus, Komisija turėtų, jei tinkama, pasiūlyti nedelsiant pakeisti šį reglamentą siekiant pakoreguoti RKM apimamų produktų parinktį;
- (50) Komisija taip pat turėtų galėti pasiūlyti kitų šio reglamento pakeitimų, remdamasi poveikio vertinimu arba po rinkos koregavimo įvykio ar sprendimo dėl taikymo sustabdymo, arba atsižvelgdama į rinkos ir tiekimo saugumo pokyčius;

- (51) kad būtų išsaugotas sklandus išvestinių finansinių priemonių rinkų, ypač centrinės tarpuskaitos kontrahentų, rizikos valdymo procesų, veikimas, ir siekiant sumažinti būtinybę reikalauti papildomo įkaito vertės užtikrinimo kaip užstato, šalims turėtų būti leidžiama tvarkingai įskaityti arba sumažinti pozicijas TTF išvestinių finansinių priemonių rinkoje, jei jos to pageidauja. Todėl dinaminė kainos siūlymo riba neturėtų būti taikoma sutartims, sudarytoms prieš įsigaliojant šiam reglamentui, ir prekybos sandoriams, leidžiantiems rinkos dalyviams įskaityti ar sumažinti dėl TTF išvestinių finansinių priemonių sandorių, sudarytų prieš įsigaliojant šiam reglamentui, atsiradusias pozicijas;
- (52) centrinės tarpuskaitos kontrahentai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant tvarkingą TTF išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimą, nes sumažina kontrahentų riziką. Todėl reikia, kad RKM netrukdytų centrinės tarpuskaitos kontrahentų veiklai, visų pirma valdant įsipareigojimų nevykdančias pozicijas. Šiuo tikslu prekybos sandoriams, vykdomiems centrinės tarpuskaitos kontrahentų organizuojamame įsipareigojimų nevykdymo valdymo procese, dinaminė kainos siūlymo riba neturėtų būti taikoma;

(53) RKM yra būtinas ir proporcingas siekiant įgyvendinti pernelyg didelių dujų kainų TTF ir su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių koregavimo tikslą. Visoms valstybėms narėms susirūpinimą kelia netiesioginis kainų šuolių poveikis, pavyzdžiui, didėjančios energijos kainos ir infliacija. Kainų formavimosi sistemos trūkumų reikšmė įvairiose valstybėse narėse yra nevienoda: kai kuriose valstybėse narėse (pvz., Vidurio Europos valstybėse narėse) kainų padidėjimas yra akivaizdesnis nei kitose valstybėse narėse (pvz., valstybėse narėse, esančiose periferijoje arba turinčiose kitų tiekimo galimybių). Siekiant išvengti fragmentuotų veiksmų, kurie galėtų suskaidyti integruotą Sąjungos dujų rinką, reikia solidariai imtis bendrų veiksmų. Tai taip pat labai svarbu siekiant užtikrinti tiekimo saugumą Sąjungoje. Be to, bendromis apsaugos priemonėmis, kurių valstybėms narėms, neturinčioms tiekimo alternatyvų, gali reikėti labiau nei tiekimo alternatyvų turinčioms valstybėms narėms, užtikrinamas koordinuotas požiūris ir parodomas energetinis solidarumas. Iš tiesų, nors skirtingų valstybių narių finansinė rizika ir nauda labai skiriasi, RKM turėtų būti solidarus kompromisas, kuriuo visos valstybės narės susitaria prisidėti prie rinkos koregavimo ir sutinka su tais pačiais kainų formavimosi apribojimais, net jei kainų formavimosi mechanizmo trūkumų lygis ir finansinis išvestinių finansinių priemonių kainų poveikis ekonomikai kai kuriose valstybėse skiriasi. Taigi RKM sustiprintų Sąjungos solidarumą išvengiant pernelyg didelių dujų kainų, kurios daugeliui valstybių narių yra nepakeliamos net ir trumpą laiką. Siūlomas RKM padės užtikrinti, kad visų valstybių narių dujų tiekimo įmonės galėtų solidariai pirkti dujas priimtinais kainomis;

- (54) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai apibrėžti RKM taikymo su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms technines detales. Šiais įgaliojimais turi būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011¹;
- (55) dėl nepastovios ir nenuspėjamos padėties gamtinių dujų rinkoje prasidedant žiemos sezonui svarbu užtikrinti, kad RKM būtų galima pradėti taikyti kuo greičiau, jei tenkinamos jo aktyvavimo sąlygos. Todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti 2023 m. vasario 1 d. Dinaminė kainų siūlymo riba turėtų būti taikoma nuo 2023 m. vasario 15 d. ESMA ir ACER pareiga teikti preliminarią duomenų ataskaitą turėtų būti taikoma atgaline tvarka, nuo 2023 m. sausio 1 d., kad reikiama informacija būtų gauta kuo greičiau,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

¹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

I skyrius

Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomas laikinas rinkos koregavimo mechanizmas (toliau – RKM), taikomas pateikiamiems pavedimams su prekybai TTF išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir su kitais virtualiaisiais prekybos taškais (toliau - VPT) susietomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis pagal 9 straipsnį, kad Sąjungoje būtų apriboti pernelyg didelių dujų kainų, neatspindinčių pasaulinių rinkos kainų, laikotarpiai.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) TTF išvestinė finansinė priemonė – biržos prekių išvestinė finansinė priemonė, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 600/2014¹ 2 straipsnio 1 dalies 30 punkte, kuria prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, kurios pagrindinė priemonė yra sandoris virtualiajame prekybos taške „Title Transfer Facility“ (TTF), valdomame „Gasunie Transport Services B.V.“;

¹ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 84).

- 2) su kitu VPT susieta išvestinė finansinė priemonė - prekių išvestinė finansinė priemonė, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 600/2014 2 straipsnio 1 dalies 30 punkte, kuria prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, kurios pagrindinė priemonė yra dujų sandoris virtualiajame prekybos taške Sąjungoje;
- 3) virtualusis prekybos taškas arba VPT - nefizinis komercinis taškas įėjimo-išėjimo sistemoje, kur pardavėjas ir pirkėjas pasikeičia dujomis ir tam nereikia rezervuoti perdavimo ar skirstymo pajėgumų;
- 4) anksčiausiai vykdytina mėnesinė TTF išvestinė finansinė priemonė – TTF išvestinė finansinė priemonė, kurios termino data, palyginti su kitomis vieno mėnesio termino išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kuriomis prekiaujama toje reguliuojamoje rinkoje, yra artimiausia;
- 5) anksčiausiai vykdytina metinė TTF išvestinė finansinė priemonė – TTF išvestinė finansinė priemonė, kurios termino data, palyginti su kitomis dvylikos mėnesių termino išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kuriomis prekiaujama toje reguliuojamoje rinkoje, yra artimiausia;

- 6) referencinė kaina – jei parengta, vidutinė paros kaina, gaunama:
- įvertinus „Northwest Europe Marker“ SGD kainą, apibrėžiamą kaip „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)“, administruojamo „Platts Benchmark B.V.“ (Nyderlandai) ir „Northwest Europe des – half-month 2“, administruojamo „Argus Benchmark Administration B.V.“ (Nyderlandai), vidutinė paros kaina; konvertuojant SGD kainos įverčius USD už mln. britų terminių vienetų (MMBtu) į EUR už MWh, remiantis Europos Centrinio banko (ECB) euro keitimo kursu ir perskaičiavimo koeficientu, pagal kurį 1 MMBtu lygus 0,293071 kWh;
 - įvertinus „Mediterranean Marker“ SGD kainą, apibrėžiamą kaip „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“, administruojamo „Platts Benchmark B.V.“ (Nyderlandai) ir „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“ ir „Greece des - half-month 2“, administruojamų „Argus Benchmark Administration B.V.“ (Nyderlandai), vidutinė paros kaina; konvertuojant SGD kainos įverčius USD už mln. MMBtu į EUR už MWh, remiantis ECB euro keitimo kursu ir perskaičiavimo koeficientu, pagal kurį 1 MMBtu lygus 0,293071 kWh;

- įvertinus „Northeast Asia Marker“ SGD kainą, apibrėžiamą kaip „LNG Japan/Korea DES 2 Half-Month“, administruojamo „Platts Benchmark B.V.“ (Nyderlandai) ir „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2“, administruojamo „Argus Benchmark Administration B.V.“ (Nyderlandai), vidutinė paros kaina; konvertuojant SGD kainos įverčius JUSD už mln. MMBtu į EUR už MWh, remiantis ECB euro keitimo kursu ir perskaičiavimo koeficientu – 1 MMBtu lygus 0,293071 kWh;
 - anksčiausiai vykdytinos NBT išvestinės finansinės priemonės atsiskaitymo kaina, paskelbta „ICE Futures Europe“ (Jungtinė Karalystė), konvertuojant pensus sterlingų už terminį vienetą į EUR už MWh, remiantis ECB euro keitimo kursu ir perskaičiavimo koeficientu – 1 terminis vienetas lygus 29,3071 kWh;
 - ACER kasdien įvertinus kainą pagal Reglamento (ES) 2022/...⁺ 18 straipsnį;
- 7) reguliuojama rinka – reguliuojama rinka, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 21 punkte;
- 8) rinkos operatorius – rinkos operatorius, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 18 punkte.

⁺ OL: prašom įrašyti reglamento, pateikto dokumente ST 14065/22, INIT numerį.

II skyrius

Rinkos koregavimo mechanizmas

3 straipsnis *Kainų stebėseną*

1. ACER nuolat stebi referencinės kainos ir anksčiausiai vykdytinų mėnesinių TTF išvestinių finansinių priemonių atsiskaitymo kainos ir anksčiausiai vykdytinų mėnesinių su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių atsiskaitymo kainos pokyčius.
2. 1 dalies tikslu „Platts Benchmark B.V.“ (Nyderlandai) kiekvieną dieną ne vėliau kaip [21.00 val.] (Vidurio Europos laiku) pateikia ACER kasdienį SGD kainos įvertį, susijusį su šiais rodikliais: „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“, „Daily Spot Northwest Europe Marker (NEW)“ ir „Japan Korea Marker (JKM)“.
3. 1 dalies tikslu „Argus Benchmark Administration B.V.“ kiekvieną dieną ne vėliau kaip 21.00 val. (Vidurio Europos laiku) praneša ACER apie kasdienes SGD kainų įverčius, susijusius su šiais rodikliais: „Northwest Europe des – half-month 2“, „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“, „Greece des - half-month 2“ ir „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2“.

4. ACER referencinę kainą apskaičiuoja kasdien, remdamasi pagal 1 dalį gauta informacija. ACER referencinę kainą skelbia kasdien savo interneto svetainėje ne vėliau kaip 23 val. 59 min. Vidurio Europos laiku.

4 straipsnis

Rinkos koregavimo įvykis

1. Anksčiausiai vykdytinų metinių TTF išvestinių finansinių priemonių atsiskaitymo kainos RKM aktyvuojamas įvykus rinkos koregavimo įvykiui. Laikoma, kad rinkos koregavimo įvykis įvyksta, kai anksčiausiai vykdytinų TTF išvestinių finansinių priemonių atsiskaitymo kaina, kurią paskelbė „ICE Endex B.V.“ (Nyderlandai):
 - a) tris darbo dienas viršija 180 EUR/MWh ir
 - b) per a punkte nurodytą laikotarpį yra 35 EUR didesnė už referencinę kainą.
2. Priėmus 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, rinkos koregavimo įvykis, susijęs su kitais VPT susietomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, taip pat įvyksta tame įgyvendinimo akte apibrėžtomis sąlygomis, vadovaujantis 9 straipsnio 2 dalyje išdėstytais kriterijais.

3. Jei ACER pastebi, kad įvyko rinkos koregavimo įvykis, ji savo interneto svetainėje ne vėliau kaip 23 val. 59 min. Vidurio Europos laiku aiškiai ir matomai paskelbia pranešimą apie įvykusį rinkos koregavimo įvykį (toliau – pranešimas apie rinkos koregavimą) ir apie rinkos koregavimo įvykį informuoja Tarybą, Komisiją, ECB ir ESMA.
4. Rinkų operatoriai, veikiantys TTF išvestinių finansinių priemonių rinkoje, ir TTF išvestinių finansinių priemonių rinkos dalyviai kasdien stebi ACER interneto svetainę.
5. Nuo kitos dienos po to, kai paskelbiamas pranešimas apie rinkos koregavimą, rinkų operatoriai nepriima, o TTF išvestinių finansinių priemonių rinkos dalyviai neteikia pavedimų, susijusių su TTF išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurių galiojimas baigiasi laikotarpiu nuo anksčiausiai vykdytinos metinės TTF išvestinės priemonės galiojimo pabaigos datos iki ketvirtinės TTF išvestinės finansinės priemonės galiojimo pabaigos datos, kainai 35 EUR viršijant ACER praėjusią dieną paskelbtą referencinę kainą (toliau - dinaminė kainos siūlymo riba). Jei referencinė kaina yra mažesnė nei 145 EUR/MWh, dinaminė kainos siūlymo riba lieka 145 EUR ir 35 EUR suma.
6. Priėmus 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms taikoma dinaminė kainos siūlymo riba tame įgyvendinimo akte apibrėžtomis sąlygomis, vadovaujantis 9 straipsnio 2 dalyje išdėstytais kriterijais.

7. ACER aktyvavus dinaminę kainos siūlymo ribą, ji taikoma bent 20 darbo dienų, išskyrus atvejus, kai Komisija sustabdo jos taikymą pagal 6 straipsnį arba ją deaktivuoja pagal 5 straipsnio 1 dalį.
8. Kad Komisija prireikus galėtų įgyvendinimo sprendimu skubiai sustabdyti ACER RKM aktyvavimą tuo atveju, kai remiantis pagal 3 straipsnio 1 dalį ACER vykdomos stebėsenos rezultatais esama konkrečių požymių, kad, rinkos koregavimo įvykis pagal 4 straipsnio 1 dalies b punktą yra neišvengiamas, Komisija nedelsdama paprašo ECB, ESMA ir, kai tinkama, Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO-G) bei Dujų koordinavimo grupės pateikti galimo rinkos koregavimo įvykio poveikio tiekimo saugumui, dujų srautams Sąjungos viduje ir finansiniam stabilumui vertinimą. Tame vertinime atsižvelgiama į kainų pokyčius kitose svarbiose organizuotose rinkose, visų pirma Azijoje ar Jungtinėse Valstijose, kuriuos atspindi įverčiai „Joint Japan Korea Marker“ arba „Henry Hub Gas Price Assessment“ (abu juos administruoja „Platts Benchmark B.V.“(Nyderlandai) ir skelbia „S&P Global Inc.“ (Niujorkas).

9. Komisija, įvertinusi dinaminės kainos siūlymo ribos poveikį dujų ir elektros energijos suvartojimui ir Reglamento (ES) 2022/1369 3 ir 5 straipsniuose ir Reglamento (ES) 2022/1854 3 ir 4 straipsniuose numatytų poreikio mažinimo tikslų įgyvendinimo pažangai, taip pat gali pasiūlyti iš dalies pakeisti Reglamentą (ES) 2022/1369, siekiant prisitaikyti prie naujos padėties.
10. Įvykus rinkos koregavimo įvykiui, Komisija nepagrįstai nedelsdama paprašo ECB pateikti rekomendaciją dėl nenumatytų sutrikimų, darančių poveikį energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkų stabilumui ir tvarkingam veikimui, rizikos.

5 straipsnis

RKM deaktyvavimas

1. Dinaminė kainos siūlymo riba deaktyvuojama 20 darbo dienų nuo rinkos koregavimo įvykio, laikantis 4 straipsnio 5 dalies, arba vėliau, jei tris iš eilės darbo dienas referencinė kaina yra mažesnė nei 145 EUR/MWh.

2. Jei Komisija paskelbia regioninio arba Sąjungos masto ekstremaliąją situaciją, visų pirma labai pablogėjus dujų tiekimo padėčiai ir dėl to susidarius padėčiai, kai dujų tiekimas yra nepakankamas likusiam dujų poreikiui (normavimui) patenkinti, pagal Reglamento (ES) 2017/1938 12 straipsnio 1 dalį, dinaminė kainos siūlymo riba deaktyvuojama.
3. ACER nedelsdama paskelbia pranešimą savo interneto svetainėje ir informuoja Tarybą, Komisiją, ECB ir ESMA, kad įvyko 1 dalyje nurodytas deaktyvavimo įvykis (toliau – pranešimas apie deaktyvavimą).

6 straipsnis

RKM taikymo sustabdymas

1. ESMA, ACER, ENTSO-G ir Dujų koordinavimo grupė nuolat stebi dinaminės kainos siūlymo ribos poveikį finansų ir energijos rinkoms ir tiekimo saugumui tuo atveju, kai aktyvuojamas RKM.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodytos stebėsenos rezultatais, Komisija įgyvendinimo sprendimu bet kuriuo metu sustabdo RKM taikymą, jei atsiranda nenumatytų rinkos sutrikimų, darančių neigiamą poveikį tiekimo saugumui, dujų srautams Sąjungos viduje arba finansiniam stabilumui, arba kyla akivaizdi tokių sutrikimų rizika (toliau – sprendimas dėl taikymo sustabdymo). Atlikdama vertinimą, Komisija visų pirma atsižvelgia į tai, ar aktyvuotas RKM:
- a) nekelia grėsmės Sąjungos dujų tiekimo saugumui. Vertinant tiekimo saugumo riziką reikia atsižvelgti į galimą didelį vieno iš referencinės kainos komponento nuokrypį, palyginti su ankstesne tendencija, ir ženklus ketvirčio SGD importo į Sąjungą sumažėjimas lyginant su tuo pačiu ankstesnių metų ketvirčiu;
 - b) nebuvo aktyvuotas laikotarpiu, kai Sąjungos lygmeniu nepasiekiami privalomi poreikio mažinimo tikslai pagal Reglamento (ES) 2022/1369 5 straipsnį, nedaro neigiamo poveikio pažangai, daromai įgyvendinant dujų taupymo tikslą pagal Reglamento (ES) 2022/1369 3 straipsnį, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad kainų signalais būtų skatinama mažinti poreikį, arba dėl to dujų suvartojimas iš viso padidėja 15 % per vieną mėnesį arba 10 % per du mėnesius iš eilės, palyginti su atitinkamu vidutiniu tais pačiais mėnesiais suvartotu kiekiu per penkerius metus iš eilės iki 2023 m. vasario 1 d., remiantis iš valstybių narių pagal Reglamento (ES) 2022/1369 8 straipsnį pateiktais dujų suvartojimo ir poreikio mažinimo duomenimis;

- c) neužkerta kelio rinka grindžiamiesiems dujų srautams Sąjungos viduje – remiantis ACER stebėsenos duomenimis;
- d) nedaro poveikio visų pirma energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkų stabilumui ir tvarkingam veikimui – remiantis Komisijos prašymu šiuo tikslu parengta ESMA ataskaita dėl ESMA RKM aktyvavimo poveikio ir ECB rekomendacijomis; ir dėl to per vieną mėnesį, palyginti su tuo pačiu ankstesnių metų mėnesiu, gerokai, padaugėja reikalavimų išlaikyti įkaito vertę arba gerokai sumažėja TTF išvestinių finansinių priemonių sandorių Sąjungoje arba daug TTF išvestinių finansinių priemonių sandorių perkeliama į prekybos vietas už Sąjungos ribų;
- e) nelemia didelių dujų rinkos kainų skirtumų skirtingose organizuotose prekyvietėse visoje Sąjungoje ir kitose svarbiose organizuotose prekyvietėse, pavyzdžiui, Azijoje ar Jungtinėse Valstijose, kurias atspindi įverčiai „Joint Japan Korea Marker“ arba „Henry Hub Gas Price Assessment“ (abu juos administruoja „Platts Benchmarks B.V.“ (Nyderlandai));
- f) daro poveikį esamų dujų tiekimo sutarčių, įskaitant ilgalaikes dujų tiekimo sutartis, galiojimui.

3. Sprendimas dėl taikymo sustabdymo priimamas nepagrįstai nedelsiant ir paskelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Nuo kitos dienos po sprendimo dėl taikymo sustabdymo paskelbimo dinaminė kainos siūlymo riba nustojama taikyti ir nebetaikoma tokį laiką, koks nurodytas sprendime dėl taikymo sustabdymo.
4. Komisijai vykdyti pagal 4, 5 ir 6 straipsnius nustatytas užduotis padeda ACER, ESMA, ENTSO-G ir Dujų koordinavimo grupė. ESMA ataskaita pagal šio straipsnio 2 dalies d punktą Komisijos prašymu pateikiama ne vėliau kaip per 48 valandas, o skubiais atvejais – tą pačią dieną.
5. Vykdydama užduotis pagal 4, 5 ir 6 straipsnius, Komisija gali konsultuotis su ECB ir prašyti jo rekomendacijų bet kuriuo klausimu, susijusiu su jo užduotimi pagal SESV 127 straipsnio 5 dalį – prisidėti prie to, kad būtų sklandžiai vykdoma politika, susijusi su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu.

7 straipsnis
Profesinė paslaptis

1. Bet kokiai konfidencialiai informacijai, kuri yra gauta, kuria keičiamasi ar kuri yra perduodama pagal šį reglamentą, taikomos šiame straipsnyje nustatytos profesinės paslapties sąlygos.
2. Pareiga saugoti profesinę paslaptį taikoma visiems asmenims, kurie dirba ar dirbo ACER arba bet kokioje kitoje institucijoje, rinkos subjekte arba fiziniam arba juridiniam asmeniui, kuriems kompetentinga institucija delegavo savo įgaliojimus, įskaitant auditorius ir ekspertus, kuriuos samdo kompetentinga institucija.
3. Profesine paslaptimi laikoma informacija negali būti atskleista jokiame kitame asmeniui ar institucijai, išskyrus pagal Sąjungos arba nacionalinėje teisėje nustatytas nuostatas.
4. Visa su verslo ar veiklos sąlygomis ir kitais ekonominiais ar asmeniniais reikalais susijusi informacija, kuria pagal šį reglamentą tarpusavyje keičiasi kompetentingos institucijos, laikoma konfidencialia ir jai taikomi profesinės paslapties reikalavimai, išskyrus atvejus, kai perduodama tokią informaciją kompetentinga institucija pareiškia, kad ši informacija gali būti atskleidžiama, arba kai toks atskleidimas būtinas teismo procesui.

8 straipsnis
Poveikio vertinimas

1. ESMA ir ACER įvertina RKM poveikį finansų bei energijos rinkoms bei tiekimo saugumui, pirmiausia, kad patikrintų, ar pagrindiniai RKM elementai vis dar yra tinkami atsižvelgiant į pokyčius finansų bei energijos rinkoje ir tiekimo saugumo srityje.
2. Poveikio vertinime ESMA ir ACER visų pirma atlieka analizę dėl 9 straipsnio 2 dalyje išdėstytų kriterijų. Šis vertinimas visų pirma patikrina, ar TTF išvestinių finansinių priemonių apribojimas nelėmė rinkos dalyvių pakoreguotų ir nepakoreguotų išvestinių finansinių priemonių arbitražo, padariusio neigiamą poveikį finansų ir energijos rinkoms ir žalą vartotojams.
3. ESMA ir ACER taip pat vertina:
 - a) ar dėl to, kad nebiržinė prekyba nebuvo įtraukta į šio reglamento taikymo sritį, prekyba TTF išvestinėmis finansinėmis priemonėmis dideliu mastu nebuvo perkelta į nebiržines rinkas, keliant pavojų finansų ar energijos rinkų stabilumui;

- b) dėl RKM labai nenesumažėjo TTF išvestinių finansinių priemonių sandorių Sąjungoje, o daug sandorių TTF išvestinėmis finansinėmis priemonėmis nebuvo perkelti į prekybos vietas už Sąjungos ribų.
4. ESMA ir ACER taip pat vertina, ar nereikia peržiūrėti :
- a) elementų, į kuriuos atsižvelgiama nustatant referencinę kainą;
 - b) 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose išdėstytų sąlygų;
 - c) dinaminės kainos siūlymo ribos.
5. ESMA ir ACER pagal 1 dalį rengiamos ataskaitos Komisijai pateikiamos ne vėliau kaip 2023 m. kovo 1 d. Ne vėliau kaip 2023 m. sausio 23 d. ESMA ir ACER , paskelbia preliminarią duomenų ataskaitą dėl RKM įvedimo.

9 straipsnis

Taikymas su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms

1. Remdamasi 8 straipsnio 1 dalyje nurodytu vertinimu, Komisija ne vėliau kaip 2023 m. kovo 31 d. įgyvendinimo aktu apibrėžia RKM taikymo su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms technines detales pagal šio straipsnio 2 dalį. Tas įgyvendinimo aktas priimamas pagal 11 straipsnio 2 dalį.

Jei RKM taikymas su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms daro didelį neigiamą poveikį finansų ar dujų rinkoms pagal šio straipsnio 2 dalyje išdėstytus kriterijus, Komisija išimties tvarka pašalina tam tikras išvestines finansines priemones iš RKM taikymo srities.

2. Komisija parenka įgyvendinimo technines detales, taip su kitais VPT susietas išvestines finansines priemones, kurias gali reikėti pašalinti iš RKM taikymo srities, visų pirma remiantis šiais kriterijais:
 - a) informacijos apie su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių kainas prieinamumas;
 - b) su kitais VPT susietų išvestinių finansinių priemonių likvidumas;
 - c) poveikis, kurį RKM taikymas su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms turėtų Sąjungos vidaus dujų srautams ir tiekimo saugumui;
 - d) poveikis, kurį RKM taikymas su kitais VPT susietoms išvestinėms finansinėms priemonėms turėtų finansų rinkų stabilumui, atsižvelgiant į poveikį galimiems papildomiems įkaitams kaip užstatui.

10 straipsnis

Peržiūra

Kai tikslinga, Komisija gali pasiūlyti iš dalies pakeisti šį reglamentą siekiant į šio reglamento taikymo sritį įtraukti išvestines finansines priemones, kuriomis prekiaujama ne biržinėje rinkoje, arba peržiūrėti elementus, į kuriuos atsižvelgta nustatant referencinę kainą, visų pirma apsvarstant galimybę šiems elementams suteikti skirtingą svorį, 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nustatytas RKM aktyvavimo sąlygas ir dinaminę kainos siūlymo ribą. Prieš pateikdama tokį pasiūlymą, Komisija konsultuojasi su ECB, ESMA, ACER, ENTSO-G, Dujų koordinavimo grupe ir, kai tikslinga, kitais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais.

11 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas yra komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Darant nuorodą į šią dalį taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis

III skyrius

Baigiamosios nuostatos

12 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja 2023 m. vasario 1 d. Jis taikomas nuo tos pačios dienos vienus metus.
2. 4 straipsnis taikomas nuo 2023 m. vasario 15 d.
3. 8 straipsnio 2 dalis taikoma nuo 2023 m. sausio 1 d.
4. Šis reglamentas netaikomas:
 - a) TTF išvestinių finansinių priemonių sutartims, sudarytoms anksčiau nei 2023 m. vasario 1 d.;
 - b) TTF išvestinių finansinių priemonių pirkimui ir pardavimui siekiant įskaityti ar sumažinti TTF išvestinių finansinių priemonių sutartis, sudarytas anksčiau nei 2023 m. vasario 1 d.;

- c) TTF išvestinių finansinių priemonių pirkimui ir pardavimui centrinės tarpuskaitos kontrahentų įsipareigojimų nevykdymo valdymo procese, įskaitant nebiržinius prekybos sandorius, užregistruotus reguliuojamoje rinkoje tarpuskaitos tikslais.

Šis reglamentas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
